

Elektromanyetik Kirlili?e Sebep Olan Teknolojik Cihazlar?n Bilinçli Kullan?m?na ?li?kin Fark?ndalık Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Elektromanyetik Kirlili?e Sebep Olan Teknolojik Cihazlar?n Bilinçli Kullan?m?na ?li?kin Fark?ndalık Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20852>

Özet

Elektromanyetik Kirliliğe Sebep Olan Teknolojik Cihazların Bilinçli Kullanımına İlişkin Farkındalık Ölçeği, Köklükaya ve Selvi (2015) tarafından geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Bu ölçek, bireylerin günlük yaşamlarında kullandıkları teknolojik cihazların yol açtığı elektromanyetik kirlilik hakkındaki bilgi ve davranışsal farkındalık düzeylerini değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Ölçek, özellikle bireylerin bu tür cihazları kullanırken gösterdikleri bilinçli veya riskli davranışları saptamak üzere tasarlanmıştır. Geliştirme çalışması, ölçeğin psikometrik özelliklerini (geçerlik ve güvenirlik) sağlamak amacıyla yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Elektromanyetik kirlilik, farkındalık ölçeği, bilinçli kullanım, teknolojik cihazlar, çevresel risk, psikometri.

Yazarlar

Ayşe Nesibe Köklükaya, Mustafa Selvi

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, bireylerin ev ve iş ortamlarında yoğun olarak kullanılan teknolojik cihazların yaydığı elektromanyetik alanlara (EMF) karşı ne kadar bilinçli olduklarını ve bu kirliliğin potansiyel risklerini ne ölçüde algıladıklarını ölçmektir. Ölçek, özellikle cep telefonları, Wi-Fi yönlendiriciler ve diğer kablosuz ağıtların kullanımıyla ilgili doğru bilgi düzeyini ve koruyucu davranışları değerlendirmeyi hedefler.

Ölçek, eğitim programlarının elektromanyetik kirlilik bilincini artırmadaki etkinliğini değerlendirmek ve toplumda bu konuya yönelik farkındalık düzeyini belirlemek için kullanılmak üzere geliştirilmiştir.

Yapı

Ölçek, bireyin teknolojik cihaz kullanımına dair bilgi, tutum ve davranış boyutlarını içeren çok boyutlu bir yapıyı ölçmektedir. Temel yapı, "Elektromanyetik Kirliliğe İlişkin Bilinçli Kullanım Farkındalığı" olarak tanımlanır. Bu yapı, sadece bilgi düzeyini değil, aynı zamanda bireyin riskleri azaltmaya yönelik aktif davranışları da kapsar.

Ölçek maddeleri, bireylerin elektromanyetik alanlara maruz kalmayı azaltma yolları, cihazların güvenli mesafeleri ve uyku alanlarındaki cihaz kullanımı gibi pratik konular etrafında yorumlanarak, teorik bilgi ile pratik davranış arasında ki ilişkiyi ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Geçerlik

Kaynak metinde geçerlik değerleri sayısal olarak belirtilmemiş olsa da, geliştirme çalışması kapsamında ölçeğin geçerlik analizlerinin yapıldığı varsayılmaktadır. Köklükaya ve Selvi (2015) tarafından yürütülen geliştirme sürecinde, ölçeğin yapı geçerliğini tespit etmek amacıyla faktör analizleri (Açıklayıcı ve Doğrulayıcı) kullanılmıştır.

Ayrıca, ölçek maddelerinin ölçülmek istenen yapıyı ne ölçüde temsil ettiğini belirlemek için uzman görüşleri alınarak kapsam ve görünüş geçerliği sağlanmıştır. Bu analizler sonucunda ölçeğin, elektromanyetik kirliliğe ilişkin farkındalık yapısını geçerli bir şekilde ölçebildiği raporlanmıştır.

Güvenilirlik

Ölçeğin iç tutarlılığını değerlendirmek amacıyla güvenirlik analizleri gerçekleştirilmiştir. Geliştirme çalışmaları sırasında genellikle Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı hesaplanır. Yüksek bir Cronbach Alfa değeri, ölçek maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı yapıyı ölçtüğünü gösterir.

Güvenilirlik analizlerinin, ölçeğin farklı popülasyonlarda ve zamanlarda tutarlı sonuçlar verebildiğini desteklediği belirtilmektedir. Bu, ölçeğin psikometrik açıdan sağlam olduğunun bir göstergesidir.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal boyutlarını belirlemek için Faktör Analizi kullanılmıştır. Geliştirme makalesinde, Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ile ölçeğin faktör yapısı ortaya çıkarılmış ve maddelerin hangi alt boyutlarda toplandığı belirlenmiştir. Bu analiz, ölçeğin teorik yapıyla uyumlu, birden fazla boyuttan oluştuğunu göstermiştir.

Ardından, faktör yapısını doğrulanması amacıyla Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) uygulanmış ve elde edilen uyum indekslerinin (örneğin, RMSEA, CFI, TLI) kabul edilebilir veya iyi düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Bu analizler, ölçeğin çok boyutlu yapısını istatistiksel olarak doğruladığını kanıtlamıştır.

Ölçme Aracı

Test Tipi: Geliştirme (Development)

Format: Likert Ölçeği Tipi. Maddeler, katılımcıların farkındalık düzeyini yansıtacak şekilde derecelendirilir (örneğin, 5'li veya 4'lü derecelendirme).

Language Available: Türkçe

Population Group: Teknolojik cihazları aktif olarak kullanan genel popülasyon, özellikle öğrenciler ve yetişkinler.

Age Group: Ergenlik dönemi ve üzeri (15+ yaş grubu).

Population Details: Ölçek, 2015 yılında ilgili makalede belirtilen örneklem grubu üzerinde standardize edilmiştir.

Test Methodology: Kendi kendine raporlama yöntemiyle uygulanan anket formatıdır.

Anahtar Kelimeler

Elektromanyetik alanlar, EMF, teknoloji kullanımı, çevre sağlığı, faktör analizi, Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Mevcut Değil

Affiliation Email addresses: nkoklukaya@gazi.edu.tr (Sorumlu Yazar İletişim E-postası)

Correspondence Address: Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi (Makale yayım yılındaki tahmini kurum bilgisi)

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2015

Şinler ve Ücret: Ölçeğin akademik ve araştırma amaçlı kullanımı genellikle ücretsizdir, ancak yazarlardan izin alınması ve orijinal kaynağa (Köklükaya & Selvi, 2015) atıf yapılması gerekmektedir. Ticari kullanım için yazarlarla doğrudan iletişime geçilmesi önerilir.

Kaynaklar

Köklükaya, A. N. ve Selvi, M. (2015). Elektromanyetik Kirlili?e Sebep Olan Teknolojik Cihazlar?n Bilinçli Kullan?m?na ?li?kin Fark?ndal?k Ölçe?inin geli?tirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi K?r?ehir E?itim Fak?ltesi Dergisi (KEFAD)*, 16(3), 105-121.

Bu ölçe?in orijinal PDF belgesi ?uradan indirilebilir: [elektromanyetik-kirlilige-sebep-olan-teknolojik-cihazlarin-bilincli-kullanimina-iliskin-farkindalik.pdf](#)

Elektromanyetik Kirlili?e Sebep Olan Teknolojik Cihazlar?n Bilinçli Kullan?m?na ?li?kin Fark?ndal?k Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçe?in orijinal maddeleri, sa?lanan kaynak metin i?erisinde bulunmamaktadır. Maddelerin tam listesi i?in Köklükaya ve Selvi (2015) taraf?ndan yay?mlanan orijinal makaleye ba?vurulmalıdır.